

Sygn. akt III AUa 162/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2019 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSA Ireneusz Lejczak spr.

Sędziowie: SSA Maria Pietkun

SSA Grażyna Szyburska-Walczak

Protokolant: Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2019 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy M. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji M. R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 14 grudnia 2018 r. sygn. akt V U 646/18

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 grudnia 2018 r. Sąd Okręgowy w Legnicy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania M. R. od decyzji ZUS Oddział L. z dnia 21 sierpnia 2018 r. ponownie ustalającej wysokość jego emerytury.

Sąd ten ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. R., ur. (...), w okresie od 15 stycznia 1983 r. do 15 stycznia 2009 r. zatrudniony był w (...) S.A.

Wnioskodawca w dniu 30 września 2008 r. złożył wniosek o emeryturę, który został załatwiony decyzją odmowną z dnia 23 października 2008 r. Następnie pismem z dnia 14 listopada 2008 r. ubezpieczony zwrócił się z prośbą o ponowne rozpatrzenie uprawnień do emerytury, do którego dołączył zaświadczenie z dnia 14 listopada 2008 r. Ww. dokumentem pracodawca potwierdził zatrudnienie wnioskodawcy od 15 stycznia 1983 r. do nadal (do daty sporządzenia pisma) oraz wyszczególnił okresy nieskładkowe, w tym ostatni okres zasiłku chorobowego od 3 lipca 2008 r. do 16 lipca 2008 r.

Decyzją z dnia 8 grudnia 2008 r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy emeryturę począwszy od dnia (...), tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Do ustalenia świadczenia przyjęto wynagrodzenie, stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat (styczeń 1991 - grudzień 2000), a wskaźnik wysokości wynoszący 461,52%

ograniczono do 250%. Kwotę bazową obliczył na kwotę 5.688,43 zł, zaś wysokość świadczenia do wypłaty na kwotę 3.435,81 zł.

Wypłatę emerytury zawieszono z uwagi na kontynuowanie przez odwołującego zatrudnienia do czasu ustania stosunku pracy i przedstawienia świadectwa pracy lub zaświadczenia od pracodawcy.

W dniu 15 stycznia 2009 r. wnioskodawca przedłożył świadectwo pracy z dnia 15 stycznia 2009 r., w pkt 10 przedmiotowego świadectwa zostały wymienione okresy nieskładkowe. Z dokumentu tego, w porównaniu do poprzedniego zaświadczenia wynika, że pracownik przebywał również na zasiłku chorobowym od 6 listopada 2008 r. do 15 stycznia 2009 r.

W dniu 4 lutego 2009 r. organ rentowy ponownie wydał decyzję o przyznaniu emerytury, przyznając świadczenie od dnia 16 stycznia 2009 r., tj. od zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego. Do ustalenia świadczenia organ przyjął wynagrodzenie, stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat (styczeń 1991 – grudzień 2000), a wskaźnik wysokości wynoszący 461,52 % ograniczono do 250%. Kwotę bazową obliczył na kwotę 5.688,43 zł zaś wysokość świadczenia do wypłaty na kwotę 2.816,41 zł. W dniu 2 września 2015 r. ubezpieczony złożył wniosek o przeliczenie emerytury zgodnie z art. 110a ustawy emerytalnej. W załatwieniu tego wniosku wydana została decyzja z dnia 18 września 2015 r., którą przeliczono emeryturę od dnia 1 września 2015 r., na podstawie wskazanego przepisu. W dniu 25 czerwca 2018 r. złożony został wniosek o przeliczenie emerytury na podstawie art. 110 ustawy emerytalnej. Po rozpatrzeniu ww. wniosku organ rentowy decyzją z dnia 12 lipca 2018 r. odmówił prawa do przeliczenia świadczenia na podstawie wskazanego przepisu. Ponadto, analizując akta ubezpieczeniowe skarżącego, w związku ze złożonym wnioskiem z dnia 25 czerwca 2018 r. ujawniono, iż decyzja o przeliczeniu emerytury na podstawie art.110a ustawy emerytalnej jest błędna, a nieprawidłowe przeliczenie emerytury nastąpiło na skutek błędu organu rentowego. Błąd Zakładu spowodowany był tym, że nie uwzględniono faktu, iż zgodnie z decyzją z dnia 4 lutego 2009 r. wnioskodawca nabył prawo do emerytury, nie od dnia 10 grudnia 2008 r., lecz od 16 stycznia 2009 r.

W dniu 16 sierpnia 2018 r. organ rentowy wydał kolejną decyzją o przeliczeniu emerytury ustalając jej wysokość na kwotę 4.221,53 zł. Do ustalenia świadczenia przyjęto wynagrodzenie, stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat (1985 - 2008), wskaźnik podano z okresu 10 lat (1991 - 2000) wynosił on 461,52% i w konsekwencji został ograniczony do 250%.

Z treści pism pracodawcy z dnia 12 lutego 2010 r. i 14 lutego 2011 r. wynika, że wszystkie przychody uzyskane po dacie przyznania prawa do emerytury, są przychodami naliczonymi do dnia 15 stycznia 2009 r. i związanymi z zatrudnieniem wnioskodawcy do tego dnia, czyli do daty podlegania ubezpieczeniom społecznym.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy, powołując się na przepisy art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z FUZ uznał, że odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd ten wskazał, że ubezpieczony kwestionując zaskarżoną decyzję w istocie kwestionuje prawidłowość stanowiska organu rentowego co do możliwości i konieczności wznowienia postępowania w oparciu o przepis art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy emerytalnej. Podniósł, iż decyzja z dnia 18 września 2015 r. o przeliczeniu emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej była uzasadniona, a „cofnięcie” tego przeliczenia nie było prawidłowe.

Organ rentowy w oparciu o art. 110a ww. ustawy wydał decyzję z dnia 18 września 2015 r., dokonując przeliczenia poprzednio przyznanej i wypłacanej M. R. emerytury. Decyzja ta wydana została przy błędnym założeniu, iż stosunek pracy ubezpieczonego trwał do 9 grudnia 2008 r., a nie do 15 stycznia 2009 r., a emerytura przyznana została od 10 grudnia 2008 r., a nie od 16 stycznia 2009 r. W rezultacie przychody ubezpieczonego uzyskane w okresie po 10 grudnia 2018 r. potraktował organ rentowy błędnie jako stanowiące podstawę wymiaru składki przypadającą w części po przyznaniu świadczenia. Późniejsze ustalenie przez organ rentowy, iż prawo do emerytury przysługiwało dopiero od 16 stycznia 2009 r. nie pozwoliło w ocenie organu na kwalifikację tych przychodów (uzyskanych do tej daty) jako uzyskanych po przyznaniu świadczenia, co w konsekwencji doprowadziło organ rentowy do wniosku o konieczności

wznowienia postępowania na podstawie art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy o emeryturach i rentach. W rezultacie doszło do wydania zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy powołał się także na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2018 r. sygn. IIIUZZP 3/18, w którym SN stwierdził, iż należności pracownika z tytułu stosunku pracy rozwiązanego na mocy porozumienia w związku z przejściem na emeryturę, które zostały wypłacone po jego rozwiązaniu i po dacie przyznania świadczenia, nie stanowią podstawy do ponownego przeliczenia emerytury w trybie art. 110a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach. Z uzasadnienia uchwały wynika, iż podstawą takiego przeliczenia mogą być jedynie należności uzyskane w okresie podlegania ubezpieczeniu następującym po uzyskaniu prawa do emerytury. Pogląd powyższy Sąd Okręgowy podzielił.

Zdaniem Sądu I instancji organ rentowy prawidłowo przyjął, iż M. R. pozostawał w stosunku pracy do dnia 15 stycznia 2009 r., a od 16 stycznia 2009 r. przebywał na emeryturze i brak było jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, aby w tym czasie podlegał ubezpieczeniom społecznym. Sugerowana przez ubezpieczonego wcześniejsza data uzyskania uprawnień emerytalnych tj. od 10 grudnia 2008 r. nie jest prawidłowa skoro w tym dniu przebywał na zwolnieniu lekarskim, z którego korzystał w okresie od 6 listopada 2008 r. do 15 stycznia 2009 r. Wynika to z treści art. 100 ust. 2 ustawy emerytalnej ustanawiającego zasadę, iż w takim przypadku prawo do emerytury powstaje z dniem zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego. Należności zapłacone za okres od 10 grudnia 2008 r. do 15 stycznia 2009 r. jako przypadające za okres przed przyznaniem świadczenia emerytalnego zostały ostatecznie prawidłowo zakwalifikowane jako przychód ze stosunku pracy trwającego do 15 stycznia 2009 r. W rezultacie przyjąć należało, iż wszystkie uzyskane po rozwiązaniu przez M. R. stosunku pracy tj. po dacie 15 stycznia 2009 r. przychody z tego stosunku nie stanowiły podstawy do zastosowania art. 100a ustawy i to niezależnie od okoliczności i daty ich przyznania oraz wypłacenia.

W świetle powyższego, zdaniem Sądu Okręgowego, zaistniała podstawa do wznowienia postępowania w trybie art. 114 ust. 1 pkt. 6 ustawy emerytalnej. Decyzja z dnia 18 września 2015 r była bowiem rezultatem błędnego zastosowania – bez istnienia ku temu podstaw faktycznych – art. 110a ustawy emerytalnej. W wyniku wznowienia doszło do przeliczenia emerytury wnioskodawcy, której wysokość ustalono ostatecznie z pominięciem tego przepisu. Stanowisko organu rentowego w ocenie tego Sądu jest trafne.

Mając powyższe na uwadze Sąd ten oddalił odwołanie jako nieuzasadnione na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Wnioskodawca zaskarżył powyższe rozstrzygnięcie apelacją, zarzucając mu:

1) zaniechanie ustalenia przez Sąd I instancji faktu otrzymywania przez wnioskodawcę dochodów po dacie przyznania mu świadczenia emerytalnego, tj. w okresie listopad 2009 r. - maj 2010 r. i odprowadzania do organu rentowego składek emerytalno-rentowych w kwotach szczegółowo wykazanych w zaświadczeniu pracodawcy (...) S.A. z dnia 5.09.2018 r.;

2) naruszenie przepisu art. 110a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez błędne przyjęcie przez Sąd I instancji, za organem rentowym, że przepis ten nie mógł zostać zastosowany przy wydawaniu decyzji z dnia 18.09.2015 r., albowiem wnioskodawca od dnia 16.01.2009 r. przebywał na emeryturze i nie podlegał ubezpieczeniom społecznym, zaś wszelkie przychody ze stosunku pracy rozwiązanego wskutek przejścia na emeryturę, nie stanowiły podstawy do zastosowania zaskarżonego przepisu i to niezależnie od okoliczności i daty ich przyznania oraz wypłacenia, podczas gdy w sprawie spełnione zostały wszystkie przesłanki z wymienionego przepisu, albowiem wnioskodawca po przyznaniu mu świadczenia emerytalnego w dniu 16.01.2009 r. uczestniczył w systemie ubezpieczeń, gdyż uzyskiwał dochody w okresie listopad 2009 r. - maj 2010 r., od których pobierana była następnie składka emerytalna i rentowa;

3) art. 114 ust. 1 pkt. 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez uznanie przez Sąd I instancji, iż były podstawy do wszczęcia z urzędu postępowań w przedmiocie uchylecia prawomocnej decyzji o przeliczeniu emerytury z dnia 18.09.2015 r., albowiem decyzja organu ZUS była rezultatem błędnego zastosowania

- bez istnienia ku temu podstaw faktycznych - art. 110 a ustawy, w sytuacji gdy decyzja organu rentowego z dnia 18.09.2015 r. była prawidłowa z uwagi na spełnienie przez wnioskodawcę do przeliczenia emerytury.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty apelujący wniósł o zamianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania w całości oraz zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny w istocie rozstrzygał kwestię możliwości ponownego przeliczenia świadczenia emerytalnego ubezpieczonego na podstawie art. 110a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887). Co do tej kwestii Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. Zatem Sąd Apelacyjny oceniając, jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne.

Odnosząc się natomiast do zasadniczego zarzutu apelacji naruszenia prawa materialnego przez zaniechanie subsumpcji niespornego stanu faktycznego do obowiązujących przepisów ustawy emerytalnej - art. 110a, należy uznać, że jest chybiony. Zgodnie z treścią powołanego przepisu wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%. Zdaniem Sądu Apelacyjnego z brzmienia art. 110a wynika jednoznacznie, że możliwość ponownego obliczenia wysokości emerytury jest ograniczona tylko do przypadku, gdy do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe (czyli wynagrodzenie) przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia. Ponowne przeliczenie emerytury jest możliwe zatem tylko w stosunku do tych osób, które podlegały ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym po nabyciu prawa do emerytury obliczanej przy zastosowaniu takiego wskaźnika ograniczonego do 250%, a po przeliczeniu świadczenia w oparciu o art. 110 ust. 3 w zw. z art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej wskaźnik ten okazał się wyższy niż 250%.

Jeżeli więc, co jest w sprawie poza sporem, wnioskodawca po nabyciu prawa do emerytury od 16 stycznia 2009 r. nie posiadał tytułu do podlegania ubezpieczeniom społecznym (gdyż nie zostało udowodnione, aby do daty orzekania był on zatrudniony bądź posiadał inny tytuł do oskładkowania), to oczywiście nie spełnia on jednego z koniecznych warunków do przeliczenia emerytury w oparciu o regulację wynikającą z treści art. 110a ustawy emerytalnej. W tej sytuacji bez znaczenia pozostaje mechanizm przeliczania emerytury, bowiem ubezpieczony nie uczestniczył w systemie ubezpieczeń społecznych po nabyciu prawa do świadczenia emerytalnego. Bez znaczenia pozostaje również, czy świadczenia z tytułu pracy, po ustaniu stosunku pracy, choćby wypłacone już po dacie nabycia prawa do emerytury przypadają „w całości lub w części po przyznaniu świadczenia”, gdyż były one immanentnie związane z zakończonym już stosunkiem pracy. Nie zmienia tego faktu również poruszana w treści apelacji nagroda, przyznana w maju 2010 r., skoro dotyczyła roku 2009, a zatem okresu trwającego wówczas zatrudnienia. Przepis art. 110a ustawy emerytalnej wobec powyższego nie mógł mieć do wnioskodawcy zastosowania.

Na marginesie rozważań wskazać też należy, że kwestia przeliczenia emerytury wnioskodawcy w oparciu o przepis art. 110 a ww. ustawy, czego dotyczył wniosek ubezpieczonego z dnia 2 września 2015 r. i wydana na skutek tego decyzja organu rentowego z dnia 18 września 2015 r., następnie uchylona w drodze wydanej kolejnej decyzji z 16 sierpnia 2018 r., była spowodowana błędnie przyjętą przez organ rentowy datą, w której wnioskodawca nabył prawo do emerytury. Organ rentowy, w decyzji z 18 września 2015 r., przeliczającej emeryturę, traktował przychody

wnioskodawcy, uzyskiwane po 10 grudnia 2008 r. jako wynikające z istniejącego stosunku pracy, który trwał do 15 stycznia 2009 r.

Wystąpiła zatem podstawa – przewidziana w art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS – do ponownego ustalenia z urzędu prawa wnioskodawcy do wysokości emerytury ustalonej na podstawie art. 110 a tej ustawy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację ubezpieczonego.

SSA Maria Pietkun SSA Ireneusz Lejczak SSA Grażyna Szyburska-Walczak

R.S.